

Se Människan

Svenska kyrkan 

FOTO: PETER CARLSSON

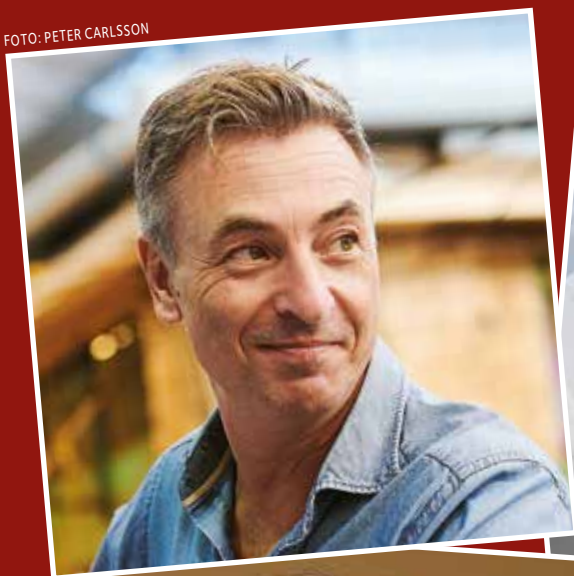


FOTO: MARIA ANNAS



FOTO: SARA MAC KEY

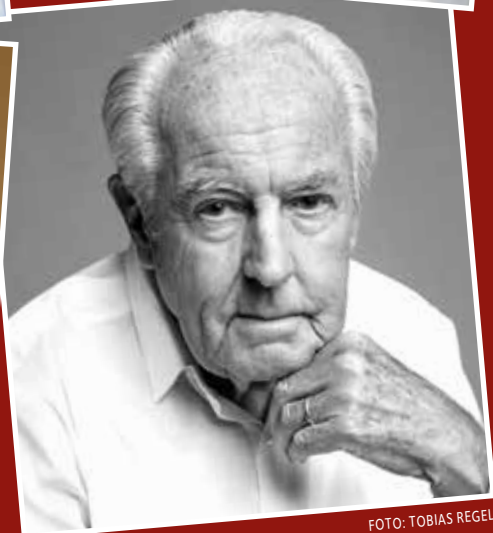


FOTO: TOBIAS REGELL

PROGRAMBLAD

Bokmässan 23 – 26 september 2021



FOTO: MAGNUS ARONSON/IKON

Pandemåret 2020 direktsändes **Se människans scensamtal** från Gamla stans bokhandel i Stockholm. I ett av samtalen diskuterade kulturminister **Amanda Lind** och ärkebiskop **Antje Jackelén** det samhällsekonomiska värdet av Svenska kyrkans bidrag till Sveriges kultur och kulturarv. Moderator var journalisten **Dag Tuvelius**.

Samlad information om årets bokmessa finns på svenskakyrkan.se/bokmassan. Här uppdateras kontinuerligt med filmer och övrigt material.

Se människan
Svenska kyrkan

- Svenska kyrkan
- Sackeus
- Sensus studieförbund
- Sigtunastiftelsen
- Pilgrim Sverige

REDAKTION

Mikael Ringlander, Annica Starfalk
Kristina Bergqvist, Lena Sjöström
Daniel Hulthenmo, Marie Sandström

UTGIVARE Jonas Ransgård



TRYCK Sandstens tryckeri, 2021

sensus

HITTA TILL WEBBEN
svenskakyrkan.se/bokmassan

SCENPROGRAM

Se det digitala livesända scenprogrammet på bokmassan.se och efter 26 oktober på svenskakyrkan.se/bokmassan. För fullständiga programtexter se bokmassan.se och globalatorget.se samt svenskakyrkan.se/bokmassan.

TORSDAG 23 SEPT

09.15–09.25

Morgonmeditation

Betraktelse inför dagen med **Patricia Tudor-Sandahl** med utgångspunkt i *Mer levande med åren*.
Medarrangör *Libris*

09.30–09.50

Gudomliga komedier

Ola Sigurdson diskuterar i ett samtal med **Johanna Gustafsson Lundberg** människan som ett humoristiskt väsen.
Medarrangör *Glänta*

10.00–10.20

Om tiden och vattnet – en berättelse om vår framtid

Andri Snaer Magnason och **Sara Wrige** i ett samtal om klimatförändringar. Samtalet sker på engelska.
Förinspelat.
Medarrangör *Norstedts*

10.30–10.50

Jord och gudar

Vilka har levt här före oss? Vad har vi för ansvar för dem som ska komma? **Maria Küchen** i ett samtal med **Dan-Erik Sahlberg**.
Medarrangör *Natur & Kultur*

11.00–11.20

Bibels okända kvinnor

Charlotte Frycklund skrev brev till Bibels kvinnor, de som annars bara nämns i en bisats. Samtalsledare är **Caroline Krook**.
Medarrangör *Argument Förlag*

11.30–11.50

Min storslagna död

Jenny Jägerfeld tar sig an de stora och svåra existentiella frågorna med allvar – och humor. I ett samtal med **Kristina Ljunggren**.
Medarrangör *Rabén & Sjögren*

12.00–12.20

Den dolda superkraften omtyckthet

Professor **Lars-Johan Åge** vill undersöka den dolda superkraften som är omtycktheten. Samtalsledare är **Marjut Ervasti**. Förinspelat.
Medarrangör *Volante*

12.30–12.50

Dante

– Den förste författaren

Dante Alighieri är en av världslitteraturens mest uppburna författare, men hur såg hans liv ut? **Anders Cullhed** samtalar med **Per Starke**.
Medarrangör *Natur & Kultur*

13.00–13.20

Den tysta minoriteten

I närmare ett år har **Stina Oscarson** följt människor för vilka falluckan i folkhemmet öppnats. Hör henne i ett samtal med **KG Hammar**.
Medarrangör *Mondial*

13.30–13.50

Lowkey

Melody Farshin samtalar med **Christina Byström** om den alltför sällan representerade vardagen i miljonprogrammen.
Medarrangör *Bonnier Carlsen*

14.00–14.20

Lyssna på musik: upplevelser, mening och hälsa

Professor emeritus i musikvetenskap **Lars Lilliestam** samtalar med **Cecilia Nyholm**.
Medarrangör *Bo Ejeby Förlag*

14.30–14.50

Vad dina ögon såg

Ester och Leon Rytz var bara barn när de hamnade i koncentrationsläger under 2:a världskriget. Författaren **Snezana Bozinovska** och **Leon Rytz** i ett samtal med **Maria Bergius**.
Medarrangör *Norstedts*

15.00–15.20

Allt som inte syns

Katarina von Bredow i ett samtal med **Susanne Rappmann** om mobbing och vuxenvärldens ansvar.
Medarrangör *Natur & Kultur*

15.30–15.50

Den florentinska liljan

Per Starke har följt tre generationer kvinnor genom flera av 1400-talets avgörande händelser. Samtalsledare är **Werner G. Jeanron**.
Medarrangör *Storge förlag*

16.00–16.20

Fri vilja och mänskligt ansvar – illusion eller verklighet?

Ett samtal mellan ärkebiskop **Antje Jackelén**, och professor och biofysiker **Hans Liljenström**, under ledning av **Alf Linderman**.
Medarrangör *Fri tanke*

16.30–16.50

Myten om vikingen

Arkeologen **Anna Lihammer** och museichefen **Ted Hesselbom** diskuterar bilden av vikingen med **Caroline Krook**.
Medarrangör *Historiska Media*

17.00–17.20

Landet utanför: Sverige och kriget 1940–1942

I centrum står striderna om den svenska eftergiftspolitik mot Tyskland. **Henrik Berggren** i ett samtal med **Alf Linderman**.
Medarrangör *Norstedts*

17.30–17.50

Kärleken är att jag vill att du finns

Hur uttrycker man sin pappa-längtan när man saknar ord för sina känslor? **Oskar Kroon** samtalar med **Birgitta Westlin**.
Medarrangör *Brombergs*

FREDAG 24 SEPT

09.15–09.25

Morgonmeditation

Betraktelse inför dagen med **Patricia Tudor-Sandahl** med utgångspunkt i *Mer levande med ären*.
Medarrangör *Libris*

09.30–09.50

Naturen vi ärvde

Henrik Ekman har bevakat miljöområdet i snart ett halvt sekel. Har klimatet blivit vår tids ödesfråga? Samtalsledare är **Henrik Grape**.
Medarrangör *Norstedts*

10.00–10.20

Kvällstidningsteologi

Joel Halldorf har samlat sina tidningskrönikor. Här i ett samtal med **KG Hammar**.
Medarrangör *Libris*

10.30–10.50

Om Nadja

Kan man skriva en levnadsberättelse över någon som knappt kan kommunicera? **Fanny Ambjörnsson** samtalar med **Susanne Rappmann** om Nadja, sin gravt funktionsnedsatta syster.
Medarrangör *Norstedts*

11.00–11.20

Religion, politik och feminism i världens mest sekulariserade land

Att vara både frikyrkopastor och feminist kan vara komplicerat. **Esther Kazen** i ett samtal med **Elisabet Pettersson**.
Medarrangör *Bazar Förlag*

11.30–11.50

Humlan Hanssons hemligheter

Ett samtal om ensamhet, svärta, psykisk sjukdom och vargtimmesångest i barnlitteraturen mellan **Kristina Sigunsdotter** och **Lotta Fång**.
Medarrangör *Natur & Kultur*

12.00–12.20

Singulariteten

En kvinna som förlorat sitt barn minns sin mors förluster. Kan man rangordna trauman? **Balsam Karam** i ett samtal med **Marie Starck**.
Medarrangör *Norstedts*

12.30–12.50

Klimat och moral

Hur ska vi leva för att minska klimat-krisens effekter och undvika total klimat kollaps? **Magnus Linton** samtalar med **Sven Milltoft**. Förinspelat.
Medarrangör *Natur & Kultur*

13.00–13.20

Var är Siggas hemma?

Stina Wirsén har skrivit en bok i samarbete med Rädda barnen, om en pojke som måste flytta till ett familjehem. Samtalsledare är **Irma Schultz**.
Medarrangör *Bonnier Carlsen och Rädda barnen*

13.30–13.50

Vitvivan och Gullsippan

Har vi som barn en naturlig och medfödd känsla för rättvisa? Vad händer i så fall med den känslan när vi växer upp? **Pija Lindenbaum** samtalar med **Pontus Nilén**.
Medarrangör *Lilla Piratförlaget*

14.00–14.20

Tareq Taylors matresa

Om **Tareq Taylors** resa till pappans hemstad Jerusalem. Det blev en omvälvande resa. Samtalsledare: **Johanna Gustafsson Lundberg**.
Medarrangör *Bonnier Fakta*

14.30–14.50

Ett fängelse utan murar

2011 kidnappas **Johan Gustafsson** i Timbuktu i Mali och är sedan fånge hos al-Qaida i 2039 dagar. Här samtalar han med **Birgitta Westlin**.
Medarrangör *Mondial*

15.00–15.20

Hummerns sköld

Caroline Albertine Minor i ett samtal med **Cristina Grenholm** om familjens mytologi, om brustna relationer.
Medarrangör *Wahlström & Widstrand*

15.30–15.50

En vacker dag

Tomas Bannerhed skildrar en vanlig dag i vårsprickningen, från talrastens första strofer i ottan till morkullans skugglika flykt i skymningen. Samtalsledare är **Per Starcke**.
Medarrangör *Weyler*

16.00–16.20

Glöm allt men inte mig!

Philomène Grandin berättar om en okonventionell uppväxt med sin pappa musiklegendaren Izzy Young. Samtalet leds av **Pontus Bäckström**.
Medarrangör *Albert Bonniers Förlag*

16.30–16.50

Alla tvättar händerna?

Under pandemin blev epidemiologen och vetenskapskommunikatören **Emma Frans** i det verkliga rampljuset. Samtalsledare är **Björn Vikström**.
Medarrangör *Volante*

17.00–17.20

En uppblåst liten fittas memoarer

Med sylvass penna skärskådar **Aase Berg** kvinnorollen och motståndet. Här samtalar hon med **Maria Essunger**.
Medarrangör *Albert Bonniers Förlag*

17.30–17.50

Inne i spegelsalen

Liv Strömquist fortsätter att ta pulsen på samtiden, och håller upp en spegel för oss som läser. Hör henne samtala med **Ludvig Lindelöf**.
Medarrangör *Norstedts*



Jan Carlzon Se människan!

"I min förra bok *Riv pyramiderna!* delade jag med mig av min ledarskapsfilosofi, som mycket handlar om att se medarbetarna och att se kunden. Men med den här boken vill jag berätta om min livsfilosofi, som innehåller ytterligare aspekter av att se människan, och inte minst att se sig själv."



Susanna Alakoski Londonflickan

Med *Londonflickan* fortsätter Susanna Alakoski den svit romaner om kvinnors liv, arbete och längtan under nittonhundratalet, som inleddes med *Bomullsängeln*. Det är en berättelse om arbete, kärlek och vänskap där vardagsliv och världspolitik är trådar i samma väv.

ACT SVENSKA KYRKAN OCH SE MÄNNISKAN PÅ GLOBALA TORGET PLATS: VÄRLDSKULTURMUSEET

FREDAG 24 SEPT

17.10–17.40

Du blir vad du säger – om hatspråk, yttrandefrihet och vikten av ett demokratiskt samtal

Någonting har förändrats i sättet vi talar till varandra, inte minst på sociala medier. Tonen blir hårdare, hot och hat dominerar och polariseringen gör det svårare att mötas i ett meningsfullt samtal.

Hatspråk tystar röster, och är därmed ett av de snabbast växande hoten mot yttrandefriheten i dag. Vad innebär detta för demokratin och det politiska samtalet? Vad gör det med oss alla, som samhällsmedborgare? Och viktigast av allt – hur kan vi möta utmaningen? Om detta samtalar **Jesper Bengtsson**, ordförande Svenska PEN, och ärkebiskop **Antje Jackelén**.

Arr: Act Svenska kyrkan, *Se människan*, Svenska PEN och Norstedts

SÖNDAG 26 SEPT

16.00–17.00

Att stå på modets sida – om kyrkans uppdrag att stå upp för mänskliga rättigheter i oroliga tider

Demokratin i världen är under hot och olika aktörer behövs för att bemöta befintliga utmaningar. Som en del av det civila samhället har kyrkan en viktig roll i flera samhällskonflikter, och ses i vissa sammanhang som en politiskt oberoende aktör som står på "folkets" sida. Mot bakgrund av de erfarenheter som gjordes under befrielsestiden i Sydafrika, och då med hänvisning till biskop Tutus arv, vilka utmaningar och möjligheter finns det idag vad gäller kyrkans profetiska röst i sin samtid? Och hur kan den samverka med sekulära aktörer? Medverkande: ärkebiskop **Thabo Makgoba**, Sydafrika, ärkebiskop **Antje Jackelén**, Sverige och **Håkan Juholt**, Sveriges ambassadör i Sydafrika. Moderator: **Maria Bard**, Act Svenska kyrkan. Språk: engelska
Arr: Act Svenska kyrkan och *Se människan*

Lyssna på scen-samtalen live på webben mot en kostnad, eller kostnadsfritt efter 26 oktober på Youtube och i Se-människan-podden!



Tareq Taylor Tareq Taylors matresa

Boken följer i spåren av "Tareq Taylors matresa" (SVT) där Tareq Taylor tillsammans med sin pappa Seif och bror Zafer besökte Jersualem, platsen han inte hade återvänt till sedan barnsben. En bok präglad av sällsynt värme och en känsla av att mat kan överbrygga alla gränser.



Stina Wirsén Var är Siggis hemma?

Det finns allt för många barn som far illa. Litteratur kan ge drabbade barn tröst och en känsla av att inte vara ensamma i sin situation. På sitt unika vis gestaltar Stina Wirsén ett tungt ämne med lätta linjer och ett språk som går rakt in i hjärtat och fyller läsaren med framtidshopp.

LÖRDAG 25 SEPT

09.15–09.25

Morgonmeditation

Börja din dag med **Göran Greider** som läser ur *Barndomsbrunnen*. Medarrangör Ordfront förlag

09.30–09.50

Dåligt folk

En berättelse om barnets utsatthet och världens grymhet, men också försoningen. **Kjell Johansson** i ett samtal med **Kerstin Alnebratt**. Medarrangör Natur & Kultur

10.00–10.20

Är mor död

Vigdis Hjorth skärskådar relationen mellan mor och dotter. Samtalsledare är **Elisabet Pettersson**. Medarrangör Natur & Kultur

10.30–10.50

Är det barnen, baby?

En roman om relationer, föräldraskap och bögliv. **Kristofer Folkhammar** samtalar med **Lena Sjöstrand**. Medarrangör Natur & Kultur

11.00–11.20

Till stranden

Till stranden är en semesterroman som med absolut litterärt gehör skildrar den existentiella och geopolitiska dramatiken i det lilla skeendet. **Peter Højrup** i ett samtal med **Marie Starck**. Medarrangör Flo förlag

11.30–11.50

I munkens skugga

Helena Thorfinns roman utspelar sig i Myanmar 2016, då Aung San Suu Kyi precis har blivit statsöverhuvud. Samtalsledare är **Antje Jackelén**. Medarrangör Norstedts

12.00–12.20

Hölje

Om identitet, glömska och främlingskap inför platsen, den egna krop-

pen, inför barnet som föddes och livet man tilldelats. Hör **Pooneh Rohi** i ett samtal med **Maria Essunger**. Medarrangör Ordfront förlag

12.30–12.50

Ögon som kan se Guds härlighet

Biskop em. **Martin Lönnebo** vägleder läsaren längs den pilgrimsled som är våra liv. Hör honom i ett samtal med **Kristina Ljunggren**. Förinspelat. Medarrangör Verbum

13.00–13.20

Elin, diverse

Kristin Eiríksdóttir har skrivit en skarpsinnigt sammanvävd berättelse om mödrar och döttrar, våld och trauma. Samtalsledare är **Lena Sjöstrand**. Medarrangör Flo förlag

13.30–13.50

När vi var samer

Mats Jonsson och **Marika Palm Dahl** i ett samtal om upprättelse, och om att fylla luckor i sitt förflutna och i sin identitet. Medarrangör Galago

14.00–14.20

Brinn mig en sol

Christoffer Carlsson skriver om sanning, skuld och ansvar i en tid då Sverige förändras bortom igenkänning. Samtalet leds av **Kristin Windolf**. Medarrangör Albert Bonniers Förlag

14.30–14.50

Leva med ovisshet – samtal om existentiell hälsa

Idag vet vi att vårt sätt att tänka om livet påverkar den fysiska och psykiska hälsan. **Lisbeth Gustafsson** samtalar med cancerläkaren och författaren **Peter Strang** om existentiell hälsa och livets mening. Medarrangör Libris

15.00–15.20

Sammetsdiktaturen

Det är farligt att vara oppositionell i Ryssland. **Anna-Lena Laurén** i ett samtal med **Björn Vikström**. Medarrangör Förlaget / Norstedts

15.30–15.50

Stöld – en historia som måste berättas

En sällan skildrad verklighet där renar tjuvjagas och dödas, och där spänningarna mellan samer och andra bybor förgiftar generationer. **Ann-Helén Laestadius** samtalar med **Antje Jackelén**. Medarrangör Romanus & Selling

16.00–16.20

Hunter i Huskvarna

Sara Stridsbergs roman utspelar sig i trånga svenska landskap och ute i världen; mellan barndom och förbrukade liv. Samtalsledare är **Kristin Windolf**. Medarrangör Albert Bonniers Förlag

16.30–16.50

Johnny the fucker

"Upp som en hatad sol och ner som en ointressant pannkaka." **Magnus Ugglå** har skrivit en halsbrytande satir om musikbranschen, i full fart. Här samtalar han med **Irma Schultz**. Medarrangör Norstedts

17.00–17.20

Codex 1962

Sjöns romantrilogi Codex 1962 sträcker sig från andra världskrigets Tyskland till dagens Reykjavík och in i framtiden. I ett samtal med **Kamilla Skarström Hinojosa**. Samtalet sker på engelska. Medarrangör Råmus

17.30–17.50

Två pistoler

Klas Östergren skriver om Adolf Fredrik Muncck – överståthållare, och Gustav III:s "bistånd" i tronföljarfrågan. Samtalsledare är **KG Hammar**. Medarrangör Bokförlaget Polaris

SÖNDAG 26 SEPT

09.15–09.25

Morgonmeditation

Börja din dag med **Göran Greider** som läser ur *Barndomsbrunnen*. Medarrangör Ordfront förlag

09.30–09.50

Bildrikt talat

Biskop **Martin Modéus** utforskar fotokonsten inom kyrkan och likheterna mellan bön och foto-grafering med **Ola Sigurdson**. Medarrangör Verbum

10.00–10.20

En ensam plats

Kristina Sandbergs självbiografiska skildring av tiden efter Augustpriset då hon drabbas av cancer, och av att pappan plötsligt dör. Samtalsledare är **Dan-Erik Sahlberg**. Medarrangör Norstedts

10.30–10.50

Jesus

Boken *Jesus* är en problematiserande levnadsteckning över en av världshistoriens mest omdebatterade människor. **Dick Harrison** samtalar med **Ulf Sjögren**. Medarrangör Historiska Media

11.00–11.20

Londonflickan

En berättelse om arbete och kärlek, där vardagsliv och världspolitik är trådar i samma väv. **Susanna Alakoski** i ett samtal med **Kerstin Alnebratt**. Medarrangör Natur & Kultur

11.30–11.50

Undergången

Malte Persson skriver på vers om framtiden, det förflutna och mänskligheten som kläms mellan dem. Samtalsledare är **Lena Sjöstrand**. Medarrangör Albert Bonniers Förlag

12.00–12.20

Se människan!

Jan Carlzon summerar vid 80 års ålder sitt liv och karriär, och sammanfattar sin livsfilosofi: Se människan! I ett samtal med **Cristina Grenholm**. Förinspelat. Medarrangör Volante

12.30–12.50

Ett lyckligare år

Hör ett samtal mellan Jonas Gardell och Sabina Kojij om kärlek i en tid när kärleken saknade språk. Det är den sanna historien om hur kampen för den homosexuella friheten började. Förinspelat. Medarrangör Norstedts

13.00–13.20

Ljudet av fötter

Om det sociala arvet, om föräldraskap och svek, hopp och meningen med livet: **Sara Lövestam** samtalar med **Susanne Olbing**. Medarrangör Piratförlaget

13.30–13.50

Przewalskis häst

Maja Lundes roman kretsar kring temat om människans negativa inverkan på naturen, och om världens sista riktiga vildhästar. Samtalsledare är **Henrik Grape**. Medarrangör Natur & Kultur

14.00–14.20

Att ge plats för den andre

Vilket utrymme är vi, du och jag beredda att ge åt trosföreställningar och traditioner som inte är våra egna? **Jakob Wirén** i ett samtal med **Henrik Frykberg**. Medarrangör Verbum

14.30–14.50

Ur döden liv – om organdonation

Svenskarna är ett av världens mest donationspositiva folk. **Lisa Kirsebom** och nyligen organtransplanterade **Andreas Ekström** samtalar med **Cristina Grenholm**. Medarrangör Natur & Kultur

15.00–15.20

Dungen

Rachel Mohlins roman handlar om uppväxten i det lilla småländska samhället med en danande församlingsverksamhet. Samtalsledare är *Ulf Sjögren*.

Medarrangör *Bokförlaget Polaris*

15.30–15.50

Vem har sagt något om kärlek?

Om hur ett hederstyrkt liv i Sverige kan se ut. En direkt inblick i de förhållningsregler och förbud som präglade *Elaf Alis* uppväxt, men också berättelsen om en frigörelse. Samtalsledare är *Christina Byström*.

Medarrangör *Rabén & Sjögren*

16.00–16.20

Kvinnorna byggde välfärden

Britt-Marie Mattsson skildrar en generation pionjärer i denna populärhistoriska bok med avstamp i Per-Albin Hanssons tankar om kvinnorna och folkhemmet på

1920-talet. Hon samtalar med *Elin Kakko*.

Medarrangör *Piratförlaget*

16.30–16.50

Dag före röd dag

Maria Frensborg utforskar den moderna människans existentiella funderingar. Hur hanterar man skuld i det sekulära samhället?

Samtalsledare är *Lotta Fång*.

Medarrangör *Kaunitz-Olsson*

17.00–17.20

Trasiga toner

Matti Ollikainen reflekterar över de omvälvande situationer som tillsammans bildar ett liv. Hör honom i ett samtal med *Ludvig Lindelöf*.

Medarrangör *Kaunitz-Olsson*

17.30–17.50

Demokrati – en liten bok om en stor sak

Vårt samhälle är byggt på ett demokratiskt fundament. *Sofia Näsström* i ett samtal med *Antje Jackelén*. Förinspelat.

Medarrangör *Historiska Media*

Samlad information
om årets bokmessa
finns på
svenskakyrkan.se/bokmässan
Här uppdateras kontinuerligt
med filmer och
övrigt material.

LITTERÄR GUDSTJÄNST MED TEMAT FÖRSONING

För hundra år sedan inleddes tvångsförflyttningarna av renskötande samer i Sverige. *Elin Anna Labba* läser ur sin Augustprisbelönade bok *Herrarna satte oss hit* som berättar historien genom de tvångsförflyttades ögon.

Biskopen i Härnösands stift *Eva Nordung Byström*, och *Ingrid Inga*, ordförande i Samiska rådet inom Svenska kyrkan, samtalar kring det aktuella försoningsarbetet mellan Svenska kyrkan och samerna i Sverige.

Den i år 90-årsfirande ärkebiskopen *Desmond Tutu* var ordförande för Sydafrikas sannings- och försoningskommission. Tutu medverkar genom delar av hans predikan från den litterära gudstjänsten på Bokmässan 2014.

Körsångare och musiker från Halmstads församling.

Gudstjänsten leds av *Lars Björksell*, kyrkoherde i Halmstads församling.

**Litterära gudstjänsten direktsänds i
Sveriges Radio P1 kl. 11.00 söndagen den 26 september**